

Бо қарори Ҳукумати
Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 31 октябри соли 2008 [№ 512](#)
тасдиқ шудааст

**Консепсияи ислоҳоти таҳсилоти тиббӣ ва фармасевтӣ дар Ҷумҳурии
Тоҷикистон**
(қарори Ҳукумати ҚТ аз 10.02.2016 [№ 66](#))

МУҚАДДИМА

Дигаргунсозихои иқтисодӣ ва иҷтимоӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ворид намудани тағйиру иловаҳо ба қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон "[Дар бораи маориф](#)", "[Дар бораи ҳифзи саломатии аҳоли](#)", "[Дар бораи таҳсилоти олий ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ](#)", қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1 августи соли 2005 [№ 264](#) "Дар бораи тасдиқи Низомномаи намунавӣ оид ба муассисаи таълимии таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон", аз 3 майи соли 2002 [№ 200](#) "Дар бораи тасдиқ намудани Консепсияи миллии маълумоти Ҷумҳурии Тоҷикистон", аз 1 ноябри соли 2006 [№ 484](#) "Дар бораи Консепсияи рушди таҳсилоти касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон", аз 2 ноябри соли 2007 [№ 529](#) "Дар бораи Барномаи давлатии рушди таҳсилоти касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2008-2015", густариши ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи таҳсилот ва ниғаҳдории тандурустӣ мутобики тавсияҳои Ташкилоти умумичаҳонии тандурустӣ, Федератсияи умумичаҳонии таҳсилоти тиббӣ, кишварҳои иштироккунандаи эълумияи Болония, инчунин зиёдшавии талабот ба тайёр кардани мутахассисони баландихтисоси тиббӣ ва фармасевтӣ дар заминаи стандартҳои байналмилалӣ, бо дарназардошти самтҳои афзалиятнок ва хусусиятҳои хоси соҳаи тандурустии ҷумҳурӣ, таъмин намудани рақобатпазирии мутахассисон, таҷдиди назар ва тасдиқи Консепсияи ислоҳоти таҳсилоти тиббӣ ва фармасевтӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар таҳрири нав (минбаъд "Консепсия") талаб менамояд.

Самтҳои асосии ислоҳот инҳоянд:

- тақмили мӯҳтавои таҳсилоти олии заминавии тиббӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки тайёр кардани табибони тахассуси васеъро пешбинӣ мекунад;
- тақмили давраи баъдидипломи тайёр кардани табибон тавассути тахассусгирии онҳо аз рӯйи ихтисосҳои асосӣ ва маҳдуд бо супоридани имтиҳони тахассусӣ, ки ҳуқуқи фаъолияти тиббии мустақиллонаро медиҳад;
- татбиқи ординатура (резидентура) барои тайёрии амиқтари касбӣ аз рӯйи ихтисосҳои клиникӣ;
- танзим намудани тартиби тайёр кардани мутахассисон дар магистратура (тахассусӣ ё илмӣ-педагогӣ);

- таъмини кадрӣ фаъолияти бисёрҷабҳаи соҳаи тандурустӣ (системаи давлатӣ ва хусусии системаи тандурустӣ) дар шароити нави иқтисодӣ;
- таъмини стандартҳои сифати кӯмаки тиббӣ-санитарӣ ба аҳоли;
- тибқи стандартҳои нави давлатии таҳсилоти олии касбӣ тайёр кардани мутахассисони тиббӣ ва фармасевтӣ;
- тайёр намудани кадрҳои форматсияи нав - мутахассисони ниғаждорӣ тандурустӣ чамбиятӣ, менечерҳои ниғаждорӣ тандурустӣ, табибони оилавӣ, ҳамшираҳои тибби оилавӣ ва мутахассисони таҷҳизоти тиббӣ;
- такмили низоми бозомӯзӣ ва такмили ихтисоси касбии мутахассисон;

Зарурати муайян кардани самтҳои асосии ислоҳоти низоми тайёр кардани табибон ба чараёни воқеии иҷтимоӣ- иқтисодӣ, аз ҷумла ба омилҳои зерин вобастагӣ дорад:

- нобаробарӣ дар низоми тайёркунии ва истифодабарии мутахассисони ниғаждорӣ тандурустӣ - ба таври нокифоя амалӣ сохтани кӯмаки аввалияи тиббӣ ба аҳоли, аз тарафи табибони амалияи умумӣ ва оилавӣ ва расонидани ёрии афзалиятноки тиббии тахассусӣ;
- сатҳи нокифояи назорати ягонаи сифати тайёр кардани мутахассисон дар соҳаи ниғаждорӣ тандурустӣ;
- татбиқи нокифояи низомҳои самарабахши муосири тайёр кардани мутахассисон дар зинаҳои таҳсилоти олии ва олии баъдидипломӣ, интегратсияи системаи таҳсилоти тиббию фармасевтии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо фазои ҷаҳонии таҳсилот.

Дар ислоҳоти таҳсилоти тиббӣ ва фармасевтӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати корҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ шарикони Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд (*қарори Ҳукумати ҚТ аз 10.02.2016 № 66*).

1. Мақсад ва вазифаҳои Консепсия

Мақсади Консепсия ин мутобиқ гардонидани таҳсилоти тиббӣсохтор, мазмун, мӯҳлат ва сифати таълим ба стандартҳои давлатӣ ва байналмилалӣ, талаботи расонидани кӯмаки тиббии босифат ба аҳоли, ворид шудани Ҷумҳурии Тоҷикистон ба фазои таҳсилоти ягонаи ҷаҳонӣ, ҳамчунин имконоти ба роҳ мондани ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи тайёркунии ва бозомӯзии мутахассисон мебошад.

Вазифаҳои асосии Консепсия инҳо мебошанд:

- мувофиқи талаботи Федератсияи умумиҷаҳонии таҳсилоти тиббӣ такмил додани се марҳилаи пайдарпайи системаи таҳсилоти тиббӣ, ки байни худ пайвастагии ногустанӣ доранд ва дар ин ҳолат ҳар як марҳилаи

минбаъда дар асоси марҳилаи пешина бунёд мешавад ва марҳилаи нави сатҳи баландтари тайёр кардани табибон, таҳсилоти олиии тиббӣ ва олиии баъдидипломӣ, рушди бефосилаи касбиро таъмин мекунад;

- давра ба давра татбиқ намудани шакли нави таълим намудани раванди таълим дар муассисаҳои таълимии тиббӣ - системаи кредитӣ-модулии низоми аврупоии ҷамъшавӣ ва интиқоли қарзи академӣ (ECTS), ки дар заминаи муттаҳид сохтани технологияҳои модули таълим ва санҷишҳои кредитии баҳодихӣ асос ёфтааст;

- тақмили стандартҳои таҳсилоти тиббӣ ва фармасевтӣ, таҳияи нақшаҳо ва барномаҳои нави таълимӣ;

- тақмили стандартҳои давлатии таҳсилоти тиббию фармасевтӣ, таҳияи нақшаҳо ва барномаҳои таълимӣ мутабоқи талаботи Федератсияи умумичаҳонии таҳсилоти тиббӣ;

- тағйир додани системаи баҳодихӣ сифат ва сатҳи салоҳияти касбӣ, роҳ додан ба фаъолияти касбӣ дар ҳама марҳилаҳои таълимӣ;

- тайёр кардани мутахассисони дорои тафаккури муосир бо роҳи татбиқи минбаъдаи гуманизатсияи таҳсилоти тиббӣ ва фармасевтӣ;

- татбиқи аккредитатсияи муассисаҳои таълимии тиббӣ бо ҷалб кардани коршиносҳои байналмилалӣ;

- баланд бардоштани сатҳи рақобатпазирии хатмкунандагони муассисаҳои таълимии тиббӣ дар бозорҳои меҳнати аврупоӣ ва ҷаҳонӣ;

- ноил гардидан ба сифат ва таносуби муносиби тайёр кардани мутахассисони тиббию фармасевтӣ дорои таҳсилоти миёна ва олӣ;

- татбиқи стратегия оид ба таъмини таносуби мувофиқи тайёр намудани мутахассисони дорои таҳсилоти миёна ва олиии тиббию фармасевтӣ;

- ташаққули иқтисодии кадрҳои баландихтисоси илмӣ ва илмию омӯзгорӣ соҳаи тандурустӣ.

2. Тайёр намудани мутахассисони дорои таҳсилоти миёнаи касбии тиббӣ ва фармасевтӣ

Тайёр намудани мутахассисони дорои таҳсилоти миёнаи касбии тиббӣ ва фармасевтӣ дар омӯзишгоҳ ва коллеҷҳои тиббӣ амалӣ карда мешавад.

Самтҳои бунёдии таъмини сифати оморасозии мутахассисони дорои таҳсилоти миёнаи касбии тиббӣ ва фармасевтӣ инҳо мебошанд:

- тайёр кардан ва тақмили ихтисоси ҳайати омӯзгорон;

- мустақкам намудани заминаи моддию техникаи муассисаҳои таълимӣ;

- муқаррар намудани таносуби муносиби омӯзгорону донишҷӯён дар омӯзишгоҳ ва коллеҷҳои тиббӣ;

- интихоби воқеъбинонаи довталабон ба муассисаҳои таълимии соҳа;

- тайёр кардани кадрҳои баландихтисос барои соҳаҳои гуногуни тиб ва идоракунии (менеджмент);

- мунтазам такмил додани барномаҳои таълимӣ бо назардошти дастовардҳои технологияи муосири таълимӣ ва илмӣ;

- омӯзиши таҷрибаи судманди давлатҳои гуногун оид ба ҷорӣ намудани технологияи муосири таълим дар коллеҷ ва омӯзишгоҳҳои тиббӣ;

- тартиб додан, таҳия ва нашри адабиёти муосири таълимӣ;

- таҷҳизонидани синфхонаву лабораторияҳои таълимӣ бо техникаи компутерӣ барои вусъатбахшии дастрасӣ ба шабакаҳои гуногуни иттилоотӣ, бо мақсади аз худ намудани таҷрибаи пешқадами таълимӣ, касбӣ ва илмӣ;

- баланд бардоштани нақши мутахассисони дорои таҳсилоти миёнаи касбии тиббӣ ва фармасевтӣ дар расонидани кӯмаки тиббӣ ва фармасевтӣ (хизматрасонии тиббӣ) ба аҳоли;

- қабул дар асоси озмун ва тайёр намудани мутахассисон дар омӯзишгоҳ ва коллеҷҳои тиббӣ мутобиқи замимаҳои 1 ва 2 - и ҳамин Консепсия;

- ба тариқи сӯҳбат қабул кардани шахсони муассисаи таълимии умумии асосиро бо баҳои аъло ва мактаби миёнаи умумиро бо медали тилло хатмнамуда, инчунин ғолибони озмунҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ ба омӯзишгоҳ ва коллеҷҳои тиббӣ.

Тайёр намудани мутахассисон дар омӯзишгоҳ ва коллеҷҳои тиббӣ тибқи барномаҳои таълимии ба Стандарти давлатии таҳсилоти миёнаи касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқ амалӣ мегардад.

Шахсоне, ки омӯзишгоҳҳои тиббиро бо ихтисоси "Кори ҳамширагӣ" хатм намудаанд, дар сурати мувофиқ будани нақшаҳо ва барномаҳои таълимӣ бо тавсияи комиссияи аттестатсионии коллеҷи тиббӣ пас аз гузаштани сӯҳбат метавонанд ба курси 4-уми коллеҷи тиббӣ бо ихтисосҳои "Кори момодоягӣ" ва "Кори умумитиббӣ" дохил шаванд.

Шахсоне, ки курси 3-юми коллеҷи тиббиро хатм намуда, имтиҳонҳои давлатиро аз ихтисосҳои кори умумитиббӣ ва кори момодоягӣ супоридаанд, метавонанд тибқи хоҳишашон дар асоси ариза бо ихтисоси "Кори ҳамширагӣ" диплом гиранд.

Шахсоне, ки коллеҷи тиббиро аз рӯи ихтисосҳои "Кори момодоягӣ", "Кори умумитиббӣ", "Кори фармасевтӣ", "Кори дандонсозӣ", "Гигиена, санитария, эпидемиология" бо дипломи аъло хатм намудаанд, мувофиқи қарори Шӯрои олимони Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино пас аз гузаштани сӯҳбат метавонанд ба курси дуюми факултаи дахлдори донишгоҳи номбаршуда тибқи ҷойҳои ҷудошуда қабул карда шаванд.

3. Тайёр кардани мутахассисони дорои таҳсилоти олии касбии тиббӣ ва фармасевтӣ

Консепсияи ислоҳоти таҳсилоти олии тиббӣ ва фармасевтӣ ба самтҳои зерин асос меёбад:

1. Шакли ҳатмии донишгоҳии таҳсилоти олии касбии тиббӣ ва фармасевтӣ.

2. Таҳсилоти тиббии баъдидипломӣ, ки барои амалияи тиббии мустақилона тайёр кардани кадрҳои тибро пешбинӣ мекунад.

3. Такмили бефосилаи таҳсилоти касбӣ мувофиқи талаботи Федератсияи умумичаҳонии таҳсилоти тиббӣ, ки дастгирӣ ва баланд бардоштани сатҳи салоҳиятноки касбии табибонро мутобиқи рушди илм ва технологияи нави тиббӣ дар назар дорад.

4. Баланд бардоштани сифати тайёр кардани мутахассисон дар шароити нави иқтисодӣ бо роҳҳои зерин:

- такмили қабули донишҷӯён ба Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино тибқи имкониятҳои воқеӣ, муайян кардани квотаи тайёркунии мақсадноки мутахассисони тиббӣю фармасевтӣ аз ноҳияҳои бо мутахассисон камтаъмин ва додани имтиёзҳои муайян ҳангоми дохилшавӣ;

- муқаррар намудани таносуби муносиби омӯзгорону донишҷӯён дар Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино;

- такмили ихтисоси ҳайати профессорону омӯзгорон;

- такмили бефосилаи барномаҳои таълимӣ бо дарназардошти дастовардҳои нави илмӣ ва таълимӣ;

- ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи таҳсилоти касбии тиббӣ ва фармасевтӣ;

- омӯзиши таҷрибаи самараноки кишварҳои мухталифи дунё дар татбиқи технологияҳои муосири таҳсилот дар муассисаҳои таълимии тиббӣ;

- таҳия ва нашри адабиёти муосири дарсӣ барои донишҷӯён;

- бо техникаи компютерӣ мучаҳҳаз гардонидани лабораторияҳои илмӣ ва таълимии муассисаҳои таълимии соҳаи тавсеаи дастрасӣ ба сарчашмаҳои гуногуни иттилоотӣ ба мақсади истифодабарии таҷрибаи пешқадами илмӣ, таълимӣ ва касбӣ;

- бо таҷҳизоти ҳозиразамон таҷҳизонидани марказҳои таълимӣ-клиникӣ барои ба даст овардани малакаҳои амалӣ дар соҳаи таҳсилоти олии ва олии баъдидипломии тиббӣ ва фармасевтӣ;

- зиёд намудани пойгоҳҳои клиникӣю таълимии муассисаҳои таълимии тиббӣ аз ҳисоби муассисаҳои тандурустӣ.

3.1. Таҳсилоти олии касбии тиббӣ

Тайёр кардани табиби дорои таҳсилоти олии бо равияи "Тиббӣ" аз рӯйи барномаҳои таҳсилоти касбии тайёрии умумии табиби дараҷаи "мутахассис - табиб" бо такмили минбаъда дар марҳилаи баъдидипломӣ аз рӯйи барномаҳои касбии ихтисоси муайяни махсусгардонидашудаи табибӣ равона карда мешавад.

Таҳсилоти олиии заминавии тиббӣ дар факултаи тиббӣ бояд ба стандартҳои таҳсилоти тиббии аврупоӣ ва ҷаҳонӣ мувофиқат кунад.

Тайёр кардани табиби стоматолог, табиби гигиенист, эпидемиолог, ҳамчунин фармасевт дар равияҳои "Даҳонпизишкӣ", "Нигоҳдории тандурустии ҷамъиятӣ" ва "Фарматсия" аз рӯи барномаҳои таҳсилоти касбии дараҷаи "мутахассис" мувофиқи ихтисосҳои заминавӣ ва минбаъд дар марҳилаи баъдидипломӣ дар асоси барномаҳои касбӣ гирифтани ихтисоси муайяни тиббӣ ва фармасевтӣ сурат мегирад.

Дар Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино факултетҳои тиббӣ, стоматологӣ, фармасевтӣ, нигоҳдории тандурустии ҷамъиятӣ ва ҳамшираҳои тиббӣ бо таҳсилоти олии (факултети мазкур ҳангоми имконият) таъсис дода мешаванд.

Тайёр кардани мутахассисон дар факултетҳои номбурда аз рӯи зинаҳои зерин амалӣ мегардад:

- зинаи ибтидоии таҳсилоти олиии тиббӣ, ки барои тасдиқи он ба шахси аз аттестатсияи ниҳой бомуваффақият гузашта, тахассуси (дараҷаи) "бакалавр" баъди мӯҳлати 5-солаи таълим дар факултетҳои тиббӣ ва нигоҳдории тандурустии ҷамъиятӣ ва 4 - солаи таълим дар факултетҳои стоматологӣ ва фармасевтӣ дода мешавад;

- таҳсилоти олиии тиббӣ ва фармасевтӣ, ки барои тасдиқи он ба шахси аз аттестатсияи ниҳой бомуваффақият гузашта тахассуси "мутахассис" баъди 6 соли таҳсил дар факултетҳои тиббӣ ва нигоҳдории тандурустии ҷамъиятӣ (бе ҳуқуқи фаъолияти мустақилонаи табибӣ) баъди 5 соли таҳсил дар факултетҳои стоматологӣ (бе ҳуқуқи фаъолияти мустақилонаи табибӣ) ва фармасевтӣ дода мешавад.

3.2. Таҳсилоти тиббии баъдидипломӣ

Таҳсилоти олиии касбии баъдидипломии тиббӣ - интернатура аз рӯи ихтисосҳои заминавии клиникӣ бо мӯҳлати 1-солаи таълим бо додани тахассуси "табиби амалияи умумӣ", "стоматолог", бо таъмини ҷойи кор дар муассисаҳои муолиҷавӣ - профилактикии сатҳи аввалияи тандурустӣ дар вазифаҳои, ки номгӯи онҳоро Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд, кор мекунад (ин марҳилаи таълим барои хатмкунандагони факултетҳои тиббӣ ва стоматологӣ баҳри ба даст овардани ҳуқуқи мустақилона кор кардан ҳатмӣ аст). Низомнома оид ба интернатураро Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия ва тасдиқ менамояд.

Доҳилшавӣ ба интернатура тибқи талаботи Низомнома оид ба интернатура сурат мегирад.

Барнома бо имтиҳони касбӣ, гирифтани ҳуҷҷати дахлдор барои амалияи тиббӣ ва имконияти ихтисосгирии минбаъда бо ихтисосҳои заминавӣ ба итмом мерасад. Табиби амалияи умумӣ вазифадор аст, ки тибқи роҳхати Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси шартнома на камтар аз 3 сол кор кунад.

Табиби амалияи умуми баъди як соли кор дар муассисаҳои тиббӣ тибқи роҳхати Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон баъди гузаштани курси тақмили ихтисос бо ихтисоси тибби оилавӣ ва бомуваффақият супоридани имтиҳон дар Донишқадаи тақмили ихтисоси баъдидипломии кормандони тибби Тоҷикистон ё Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино метавонад соҳиби дипломи табиби оилавӣ шавад.

Ихтисосгирии минбаъда дар ду самт амалӣ мегардад: ординатура (резидентура) ва магистратура.

Таҳсилоти олии касбии баъдидипломии тиббӣ - ординатура (резидентура) ихтисосгирии табиб, ки барои тасдиқи он ба шахси аз аттестатсияи ниҳой бомуваффақият гузашта тахассуси (дараҷаи) "мутахассис - табиб"-и ихтисоси муайяни тиббӣ дода мешавад, дар 2 марҳила гузаронида мешавад:

Марҳилаи 1 - ихтисосгирӣ аз рӯйи ихтисосҳои заминавӣ;

Марҳилаи 2 - ихтисосгирӣ аз рӯйи ихтисосҳои махсусгардонидашуда (ин марҳилаи таълим ҳатмӣ нест).

Доҳилшавӣ ба ординатура дар асоси озмун бо дарназардошти натиҷаҳои аттестатсияи давлатии баъди хатми интернатура, собиқаи корӣ дар зинаи аввалияи ниғаждории тандурустӣ пас аз интернатура ва дигар маҳакҳо, ки дар Низомнома оид ба ординатура муайян карда шудааст, сурат мегирад. Микдори ҷойҳо дар ординатура аз тарафи Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста ба эҳтиёҷоти соҳаи тандурустӣ ба мутахассисони ихтисосҳои зарурии тиббӣ муайян карда мешавад. Ҷойҳои иловагӣ барои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар асоси шартнома мувофиқи Низомнома оид ба ординатура пешбинӣ мегардад.

Номгӯи ихтисосҳои заминавӣ ва махсусгардонидашударо Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд.

Пас аз хатми ординатура мутахассисон дар муассисаҳои табобатӣ-профилактикии зинаи аввалия, дуввумӣ (табиби оилавӣ), саввумии ниғаждории тандурустӣ оид ба расонидани кӯмаки тиббии тахассусӣ ва тахассусии маҳдуд бо кор таъмин карда мешаванд.

Таҳсилоти олии касбии баъдидипломии тиббӣ бо мӯҳлати таҳсили на кам аз 2 сол барои мутахассисони ниғаждории тандурустии ҷамъиятӣ ва фармасевтӣ, ки ба шахси аттестатсияи ниҳоиро бомуваффақият гузашта бо додани тахассуси (дараҷаи) "Магистр" тасдиқ карда мешавад.

Ба магистратураи ниғаждории тандурустии ҷамъиятӣ тибқи Низомнома оид ба магистратура мутахассисони соҳаҳои тиб ва ғайритиббӣ қабул карда мешаванд.

Тайёр кардани магистрҳо дар равияҳои тибби назариявӣ (физиология, патофизиология, кимиёи биологӣ, микробиология, вирусология ва ғ.) метавонад бефосила баъди хатми муассисаи олии таълимӣ сурат гирад (мӯҳлати таҳсил 2 сол).

Тайёр кардани магистрҳо дар равияҳои тибби клиникӣ аз рӯйи барномаи магистратура, ки бо барномаи ординатура баъди интернатура ҳамроҳанг карда шудааст ва пас аз 3 соли дар зинаи аввалияи нигоҳдории тандурустӣ кор кардан ва ё дар сурати доштани дипломи "аъло" бо мӯҳлати таҳсили 2 сола амалӣ карда мешавад.

Доҳилшавӣ ба магистратура дар асоси озмун бо дарназардошти собиқаи корӣ дар зинаи аввалияи нигоҳдории тандурустӣ пас аз интернатура ва дигар маҳакҳо, ки Низомнома оид ба магистратура (на зиёдтар аз 20% миқдори хатмкунандагон) муайян кардааст, сурат мегирад. Миқдори ҷойҳо дар магистратура тибқи талаботи муассисаҳои олии таълимӣ ва илмӣ бо кадрҳои илмию омӯзгорӣ нисбат ба ихтисосҳои муайяни табибӣ муқаррар карда мешавад. Ҷойҳои иловагӣ барои шаҳрвандон тибқи шартнома баъди хатми интернатура мувофиқи Низомнома оид ба магистратура пешбинӣ карда мешавад.

Тайёр кардани магистрҳо аз рӯйи нақшаҳо ва барномаҳои таълимие сурат мегиранд, ки аз ҷониби Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ шудааст ва ба фаъолияти илмиву тадқиқотӣ ва педагогии равияҳои тибби назариявӣ ва амалӣ нигаронида шудаанд (*қарори Ҳукумати ҚТ аз 10.02.2016 № 66*).

Дараҷаи магистр ба мутахассис дар асоси дифоъ кардани кори магистрӣ ва риояи дигар талаботҳои Низомнома оид ба магистратура дода мешавад.

Магистрҳо дар муассисаҳои таълимии тиббӣ ва пажӯҳишгоҳҳои илмиютадқиқотии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кор таъмин карда мешаванд.

Ба хатмкунандагони ҳар як марҳилаи таҳсилот дипломи намунаи давлатӣ дода мешавад.

Ба шахсоне, ки таҳсилро аз рӯйи барномаҳои асосии таҳсилоти олии касбии тиббӣ ва фармасевтӣ ба итмом нарасондаанд, мувофиқи тартиби муайянгардида ҳуҷҷати академии шакли муқарраршуда дода мешавад.

Шахсоне, ки ҳуҷҷатҳои намунаи давлатиро оид ба таҳсилоти олии касбии тиббӣ ва фармасевтии зинаи муайян гирифтаанд, мутобиқи ихтисосашон аз рӯйи барномаҳои асосии таҳсилоти олии касбии тиббӣ ва фармасевтии зинаи баъдина ҳуқуқи давом додани таҳсилро доранд.

Тайёр намудани мутахассисони тиббию фармасевтӣ аз ҳисоби Бучети давлатӣ, аз рӯйи фармоиши иҷтимоии аз ҷониби Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон ташаққулёфта, амалӣ мегардад.

Онҳое, ки таҳассуси "магистр"-ро гирифтаанд ва бо фармоиши иҷтимоии Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳсил намудаанд, ўҳдадоранд дар асоси шартнома, мувофиқи роҳхати Вазорати тандурустӣ кор кунанд.

Аспирантура бо мӯҳлати таҳсили 3 сола. Доҳилшавӣ ба аспирантура тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад. Ба аспирантура аз рӯйи ихтисосҳои тибби назариявӣ пас аз хатми магистратураи равияи муайяни тибби назариявӣ ва ё баъди хатми донишгоҳи тиббӣ бо баҳои аъло доҳил шудан мумкин аст. Ба аспирантура аз рӯи ихтисосҳои

тиббӣ клиникӣ баъди хатми ординатура ва се соли кор ё хатми магистратура дохил шудан мумкин аст.

Докторантура бо мӯҳлати таҳсили 3 сола, тибқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Таҳсилоти олии баъдидипломи тиббӣ дар муассисаҳои олии таълимӣ, ки аз аккредитатсия гузаштаанд ва иҷозатнома доранд, амалӣ карда мешавад.

4. Бозомӯзӣ ва тақмили ихтисоси касбии мутахассисони дорои таҳсилоти олии ва миёнаи касбии тиббию фармасевтӣ

Мутахассисони тиббӣ ва фармасевтии дорои таҳсилоти олии ва миёнаи касбӣ ўҳдадоранд тибқи тартиби муқаррарнамудаи Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Донишкадаи тақмили ихтисоси баъдидипломи тайёр кардани кадрҳои тиббии Тоҷикистон ё Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино аз курси тақмили ихтисос ва пас аз он аз аттестатсия гузаранд.

"Мутахассис" ва "магистр" танҳо баъди 3-соли аз рӯи ихтисоси қаблан гирифтааш кор кардан, метавонад тибқи тартиби муқаррарнамудаи Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон ихтисосашро ба ихтисоси дигар иваз намояд.

Бо мақсади баланд бардоштани сифати тайёр намудани мутахассисон дар сатҳи баъдидипломӣ таносуби теъдоди омӯзгорон ва шунавандагон дорои таҳсилоти олии тиббию фармасевтӣ барои табибон 1:4 ва фармасевтон 1:6, миёнаи касбии тиббию фармасевтӣ мутаносибан 1:6 ва 1:8 муқаррар карда мешавад.

Замимаи 1

ба Консепсияи ислоҳоти

таҳсилоти тиббӣ ва фармасевтӣ

дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

Номгӯи ихтисосҳо ва тахассусҳои таҳсилоти миёнаи тиббӣ ва фармасевтӣ дар омӯзишгоҳҳои тиббӣ

№ рамзҳо	Ихтисосҳо	Мӯҳлати таҳсил	Тахассус
1 2-790131	Кори ҳамширагӣ	4/3* сол	Ҳамшираи тиббӣ
2 2-790104	Кори лабораторӣ	4/3 сол	Лаборант
3 2-790133	Гигиена, санитария, этидемиология,	 4/3 сол	Ёрдамчии табиби гигиенист, санитар, эпидемиолог

*- Рақами аввал мӯҳлати таҳсил дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ.

Рақами дуом мӯҳлати таҳсил дар заминаи таҳсилоти миёнаи умумӣ
 Замимаи 2
 ба Консепсияи ислоҳоти
 таҳсилоти тиббӣ ва фармасевтӣ
 дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

Номгуйи ихтисосҳо ва таҳассусҳои таҳсилоти миёнаи тиббӣ ва фармасевтӣ дар коллеҷҳои тиббӣ

№	рамзҳо	Ихтисосҳо	Мӯҳлати таҳсил	Таҳассус
		дар заминаи таҳсилоти миёнаи умумӣ		
1.	2-790102	Кори умумитиббӣ	4 сол	Ҷамшираи (бародари) тиббии оилавӣ (амалияи умумӣ)
2.	2-790101	Кори момодоягӣ	4 сол	Момодоя
3.	2-790133	Кори дандонсозӣ	3 сол	Техники дандон
4.	2-790108	Кори фармасевтӣ	3 сол	Ёрдамчии фармасевт
5.	2-800151	Техника ва таҷҳизоти тиббӣ	3 сол	Техники тиббӣ
6.	2-790103	Гигаена, санитария, эпидемиология	3 сол	Ёрдамчии табиби гигиенист, санитар, эпидемиолог
7.	2-790104	Кори лабораторӣ	3 сол	лаборант
8.	2-790131	Кори ҷамширагӣ	3 сол	Ҷамшираи тиббӣ